

AVRUPA BİRLİĞİ EĞİTİM PROGRAMLARI VE TÜRKİYE

Salih Zeki GENÇ*

ÖZET

Bilimsel düşüncenin ve buna bağlı yaşam biçiminin toplumlarda gelişmesi şüphesiz bilime dayalı evrensel değerlerle donanık bir eğitim sistemi ile gerçekleşebilir. Evrensel anlamda ortaya çıkan ortak problemlerin çözümünde her milletin kaynak ve bilgi teknolojilerini birlikte değerlendirmeleri eğitimden beklenen fonksiyonları çeşitlendirmiştir.

Bu çalışmada, Avrupa Birliği eğitim programları (Sokrates, Leonardo Da Vinci, Gençlik) incelenmiştir. Avrupa Birliği eğitim programlarının kapsamının ne olduğu ve nasıl işletildiği çeşitli yönleriyle ele alınmış ve Türkiye'nin bu programlarla ilgili bulunduğu durum ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Avrupa Birliği, Eğitim, Sokrates, Leonardo Da Vinci, Gençlik*

EUROPEAN UNION EDUCATION PROGRAMMES AND TURKEY

ABSTRACT

Development of scientific thought and life style in the communities can undoubtedly come true by means of an education system which is equipped with universal values based on science. During the process of solving universally common problems emerged, every nation's assessment of sources and information Technologies together have diversified the functions expected from education.

* Yrd.Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü
Sınıf Öğretmenliği A.B.D. szgenc@atauni.edu.tr

In this study, European Union Education Programmes (Socrates, Leonardo Da Vinci, Youth) have been examined. What the coverage of European Union Education Programmes and how it Works have been handled and Turkey's current position within the programmes have been determined.

Key Words: *European Union, Education, Socrates, Leonardo Da Vinci, Youth*

GİRİŞ

Değişimin çok hızlı bir şekilde gerçekleştiği günümüzde, bireylerin bu değişime ayak uydurabilmeleri için eğitime olan ihtiyaçları da her geçen gün artmıştır. Bilimsel ve teknolojik yeniliklerin ortaya çıkma oranı fazlaşmış, üretim ve hizmet alanlarında çok kısa zamanda bu değişim kendini hissettirir olmuştur. Bilimsel ve teknolojik gelişmelerdeki bu hız sosyal, siyasal, kültürel ve ekonomik alanlarda da kendini göstermiştir. Bu hızlı değişim ve dönüşümden hemen bütün toplumlar etkilenmiştir. Hızlı olan bu dönüşümün olumlu ve olumsuz etkilerinin olduğu bir gerçektir. Hem olumlu hem de olumsuz olan yönlerde işbirliği yapmak ve birlikte hareket etmek noktasında bölgesel oluşumlar ortaya çıkmıştır.

Başlangıçta ekonomik bir birliktelik olarak oluşturulan Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) daha sonraki yıllarda Avrupa Topluluğu (AT) en sonunda da Avrupa Birliği (AB) adını almış ve bu süreçte siyasal, sosyal, kültürel ve eğitim gibi alanlarda da ortak projeler üreten bir birliktelik haline gelmiştir. Bu yönüyle, Avrupa Birliği bilimsel ve teknolojik gelişmelerin ortaya çıkardığı yeni dünya düzeni arayışlarının bir sonucu olarak gerçekleştirilen uluslararası bir örgütlenmedir.

Bu örgütlenme ve iş birliğinin temelinde yatan demokrasi, insan hakları ve temel özgürlükler gibi ilke ve değerlerin toplumlarca benimsenmesine hizmet edecek birtakım programlar geliştirilmiştir. Avrupa birliği programları;

-Eğitim Programları

- Kültür Programları
- Bilim, Araştırma ve Teknoloji Programları
- Enerji Programları
- Çevre Programları

-İnsan Hakları konusundaki programlar olmak üzere yedi temel programdan oluşmaktadır. Avrupa Birliği 1990'lı yıllardan sonra komisyon kararlarıyla ve projeler yoluyla eğitime özel bir önem verilmiş ve üye ülkelerden bu kararları hayata geçirmeleri istenmiştir (Sezgin, 2001: 241).

Eğitim programları Sokrates, Leonardo Da Vinci ve Gençlik programları olmak üzere üç grupta toplanmıştır. Bu programlar geniş bir çerçevede öğrenci, öğretmen ve uzman öğretim üyesi değişiminden, Avrupa Birliği dillerinin öğretimine, eğitimin kalitesinin artırılmasından, yaşam boyu öğrenmeye kadar bir çok etkinliği içermektedir.

Bu çalışmada, Avrupa birliği eğitim programları (Sokrates, Leonardo Da Vinci ve Gençlik programları) ele alınıp bu programların kapsamının ne olduğu ve nasıl işletildiği çeşitli yönleriyle değerlendirilmiş ve Türkiye'nin bu programlarla ilgili bulunduğu durum ortaya konulmaya çalışılmıştır.

AVRUPA BİRLİĞİ EĞTİM PROGRAMLARI

1. SOKRATES

Sokrates Programı, okul eğitiminden yüksek öğretime, yeni teknolojilerden yetişkin eğitimine kadar sekiz alanda Avrupalılık iş birliğini destekleyen bir eğitim programıdır. Bu programın birinci aşaması 1995-1999 yıllarını kapsamaktadır. Bu aşamadan Türkiye yararlanamamıştır. Programın ikinci aşaması 10 Ocak 2000 - 31 Aralık 2006 yıllarını kapsamaktadır (Yayan 2003; 55).

Sokrates, Avrupa Birliği Antlaşması'nın 149 ve 150. maddelerine dayanmaktadır. Antlaşmanın 149. maddesi eğitim kalitesinin yükseltilmesini esasa bağlar (European Commission 2000; 10). Bununla aday ülkelerin ve

Avrupa Birliği'ne üye ülkelerin eğitim seviyesine yakınlaşp, ulaşması hedeflenmektedir. Programın dayanağı, amacı ve desteklenen aktiviteler şu şekilde ele alınmaktadır (<http://www.dpt.gov.tr/abegp>, [Socrates.gov.tr](http://www.socrates.gov.tr), Yayan 2003; 55-56):

a)Programın Dayanağı

Avrupa Birliği Antlaşması'nın 149 ve 150. maddelerine dayanılarak AB Parlamentosu ve AB Konseyi'nin 24 Ocak 2000 tarih ve 253/2000 sayılı kararı ile oluşturulmuştur.

b)Programın Amacı

- Bütün seviyelerde eğitimde yakınlaşma ve iş birliğini sağlamak,
- Avrupa Birliği dillerinin bilgisini (özellikle de sınırlı konuşulup öğretilen dillerin) nitelik ve nicelik boyutlarını artırmak,
- Eğitim alanında özellikle eğitim kurumları arası, açık ve uzaktan eğitim, eğitim-öğretim dönemleri, bilgi ve deneyim değişimi ile diploma denkliği gibi konularda iş birliğini sağlamak,
- Eğitim uygulamaları ve materyallerinde yeniliklerin geliştirilmesini sağlamak,
- Eğitim alanlarında ortak politikalar geliştirmek ve yaygınlaştırmak,
- Bunlarla birlikte program, eğitimde kadın-erkek ve özürlüler arasında eşit yararlanmayı da amaçlamaktadır.

c)Desteklenen Aktiviteler

- Avrupa'da insanların eğitim alanında uluslar üstü değişkenliğini sağlamak,
- Eğitimde kaliteyi artırmaya ve yeniliğe yönelik uluslar üstü projelerde iş birliği yapmak,
- Dil becerilerini yükseltmek ve farklı kültürlerin anlaşılmasını sağlamak,
- Eğitimde bilişim teknolojisinin kullanımını sağlamak,
- Uluslararası deneyim ve iş birliği akışını sağlamak,
- Eğitim sistem ve politikalarının karşılaştırmalı inceleme ve analizini yapmak gibi benzer aktiviteleri kapsar.

SOCRATES PROGRAMI ETKİNLİK ALANLARI

(www.abofisi.metu.edu.tr/egitim/socrates.htm, <http://www.dpt.gov.tr/abegp>, Socrates.gov.tr):

Sokrates eğitim alanında Őemsiye bir program olup eğitimin beş temel alanındaki etkinlikleri kapsamaktadır.

Bu etkinliklerin en iyi Şekilde yurütülebilmesi için gereken gözlem ve yenilikler, ortak etkinlikler ve yan önlemler de sokrates programının kapsamındadır.

- Comenius
- Erasmus
- Grundtvig
- Lingua
- Minerva
- Eğitim sistemi ve politikalarını gözlem ve yenilikler
- Yan Önlemler
- Ortak Eylemler

A. Comenius (İlk-Orta ve Lise Eğitimi)

- Okullar arası ortaklıklar
- Öğretim kadrolarının başlangıç ve hizmet içi eğitimi
- Bunlarla ilgili bilgi ve iletişim ağlarının oluŐturulması etkinliklerini içermektedir.

Avrupa Topluluğu, çok taraflı okul ortaklıklarına destek sağlamakta olup öğretim kadrolarının hareketliliğini ve çok taraflı işbirliği projelerini desteklemektedir.

B. Erasmus (Yüksek Öğretim)

- Üniversiteler arası işbirliği ile öğrenci ve öğretim üyelerinin hareketliliği
- Tematik ağların oluŐturulması etkinliklerini içermektedir.

Üniversite öğrencileri, öğrenimlerinin ilk iki yılı sonrasında bu etkinlik çerçevesinde 3 - 12 aylık bir dönemi diğer bir üye ülkede geçirebilirler. Bu öğrenciler, mali destek alırlar, 'Erasmus öğrencileri' olarak nitelendirilirler ve ev sahibi üniversiteler Erasmus öğrencilerinden ücret almazlar.

Öğretim üyelerinin hareketliliğinde ise, eğitimin Avrupa boyutunu geliştirecek veya üniversiteler tarafından verilen kursların kapsamını genişletecek öğretim etkinliklerine destek olmak amaçlanmıştır.

C. Grundtvig (Yetişkin Eğitimi ve Diğer Eğitsel Yollar)

Comenius ve Erasmus eylemlerini tamamlayıcı bir etkinliktir.

- Yaşam boyu öğrenmenin Avrupa boyutunu destekleme,
- Uluslararası işbirliği yoluyla yeniliklere ve diğer eğitim etkinliklerinin olabilirliği, ulaşılabilirliği ve niteliğine katkıda bulunma,
- Dil öğrenimini destekleme amaçlarını taşır.

Bu etkinlik kapsamındaki bireylerden, kendiliğinden öğrenme yoluyla bilgi ve beceriye ulaşma yolları bulmaları, kültürler arası duyarlılığı artırma ve kapasitelerini geliştirerek toplum içinde tam ve etkin bir rol üstlenmeleri beklenir.

D. Lingua (Dil Öğreniminin Desteklenmesi)

- Topluluk içindeki dil çeşitliliğini desteklemek,
- Dil öğrenim ve öğretiminin niteliğini geliştirmek,
- Bireysel gereksinimlere denk düşecek yaşam boyu dil öğrenimine erişimi kolaylaştırmak amaçlarını güder.

E. Minerva (Açık ve Uzaktan Eğitim, Eğitim Alanında Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Kullanılması)

- Açık ve uzaktan eğitim,
- Eğitim alanında bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımına ilişkin yenilikler bu etkinliğin kapsamındadır.

Bu programın başlıca iki amacı vardır. Birincisi öğretmenler, öğrenciler ve karar organları arasında ve kamuoyunda, bilgi iletişim teknolojilerinin eğitimdeki etkilerinin anlaşılmasıdır. İkincisi ise geliştirilmiş eğitsel kaynaklara erişimin desteklenmesidir.

F. Gözlem ve Yenilikler

Bu eylem eğitim sistemlerinin niteliğini ve şeffaflığını arttırmaya ve Avrupa'da eğitsel yenilenme sürecine bilgi ve deneyim aktarımı, başarılı uygulamaların saptanması, bu alandaki sistem ve politikaların karşılaştırmalı

analizleri ve Avrupa Konseyince belirlenecek ortak eğitsel politika alanlarındaki konuların analizi ve tartışması yoluyla katkıda bulunmayı amaçlar.

G. Ortak Eylemler

Topluluk desteği, Sokrates kapsamında, bilgi Avrupa'sının yaratılmasını amaçlayan **Leonardo Da Vinci** ve **Youth for Europe** gibi diğer programlara ortak eylemler için de sağlanabilir. Bu ortak eylemler, programların herhangi biri tarafından özellikle içerilmeyen seçilmiş konu ve temalarda diğer programlarının komitelerinin kararıyla ve ortak öneri çağrılılarıyla duyurulacaktır. Sokrates, Leonardo ve Youth for Europe programları ile ilgili kesimlerin aralarındaki bölgesel ve yerel ilişkilerin desteklenmesi için uygun önlemler alınacaktır.

H. Yan nlemler

1) Programın amaçlarına yönelik olan ancak diğer eylemler altında desteklenemeyecek aşağdaki girişimler de Topluluk desteği alabilir:

a) Eğitim alanında işbirliğini destekleyecek eğitimin Avrupa boyutunu geliştirme amaçlı yarışma vb duyarlık arttırıcı etkinlikler

b) Eğitim alanında aktif dernekler ve diğer gönüllü kuruluşlarla rehberlik ve danışmanlıkla ilgili kuruluşlar tarafından yürütülen uluslararası etkinlikler.

c) Programın hedef sektöründeki yenilikler üzerine düzenlenen konferans ve sempozyumlar

d) Eğitim alanında Avrupa işbirliği projelerinin yönetiminde yer alan kişilerin eğitimi ile ilgili etkinlikler

e) Program kapsamında desteklenmiş etkinlik ve projelerin sonuçlarının optimize edilmesi ve yayılması için önlemler

f) nc ülkeler ve Avrupa Konseyi gibi uluslararası kurumlar ile işbirliğini içeren etkinlikler.

2) ye ülkelerce oluşturulmuş Sokrates Ulusal Ajanslarının etkinliklerini desteklemek ve programın etkin izleme ve değerlendirilmesi için Topluluk finansmanından yararlanılabilir.

3) Programın yürütülmesinde Komisyon finansmanı programın toplam bütçesinden karşılanmak üzere uzmanlara ve teknik yardım organizasyonlarına başvurabilir. Ayrıca, Komisyon programın yürütülmesini kolaylaştırma amacıyla bu türden seminerler, kollokyumlar ve diğer uzman toplantıları düzenleyebilir ve gerekli bilgilendirme ve yayın etkinliklerine başvurabilir.

2. LEONARDO DA VINCI (www.leonardo.gov.tr , Yayan, 2003; 60-62, Tayip Duman, [http:// yayim.meb.gov.tr](http://yayim.meb.gov.tr)):

Leonardo Da Vinci programının esas dayanak noktası, temel mesleki eğitim ve sürekli-mesleki eğitimin Avrupa boyutunun güçlendirilmesi, kişilerin teori ve uygulama içeren faaliyetlerden özellikle iş-bağlantılı eğitimle deneyim kazanmaya teşvik edilmesi, dil becerilerinin ülkeler arası bağlantıların eğitmenler ve insan kaynakları yöneticileri için başarılı uygulamaların karşılıklı değişimlerinin geliştirilmesidir.

Bu tür bir faaliyet alanı mesleki eğitim alanında tüm aktörlerin bir araya gelmesini sağlayarak genel anlamda hem ülkeler arası işbirliğinin hem de çalışma hayatı ile eğitim sistemleri arasındaki bağların güçlendirilmesi için yararlıdır.

a)Programın Dayanağı

Avrupa Konseyi'nin 150. maddesi 26 Nisan 1999 Konsey Kararı.

b)Programın Amacı

Leonardo da Vinci Avrupa Birliği meslekî eğitim politikasının işlevselliği desteklenmesi ve üye ülkeler tarafından alınan ortak kararın uygulanabilirliğine ilişkin bir hareket programıdır.

Amacı kaliteyi artırmak, yeniliği teşvik etmek ve meslekî eğitim sistemleri ve uygulamalarının Avrupa boyutunu desteklemek için milletler arası iş birliğini kullanmaktır. Leonardo da Vinci, spesifik olarak üç merkezî amaç ortaya koymaktadır. Bunlar; meslekî bütünleşmeyi kolaylaştırmak, eğitimin kalitesini iyileştirmek ve eğitime ulaşmayı sağlamak ayrıca

yenilikte eğitim katkısına destek vermektir. Bu şekilde aşağıdaki konuları hedeflemektedir:

Özellikle genç insanların beceri ve yeterliklerini meslekî eğitimin tüm seviyelerinde güçlendirmek. Meslekî bütünleşmenin kolaylaştırılması ve çalışmanın teşvik edilmesine ilişkin bir görüş ile iş bağlantılı eğitim ve çıraklık ile bu elde edilebilir. Sürekli meslekî eğitimin kalitesinin ve yaşam boyu beceri ve yeterliklerin iyileştirilmesi. Bu sırada teknolojik ve örgütsel değişimin uyumlu olması da göz ardı edilmemelidir.

Yenilik sürecine meslekî eğitimin katkısını güçlendirmek ve teşvik etmek, rekabet ve girişimciliği daha üst seviyelere çıkarmak ve yeni iş fırsatları yaratmak. Üniversiteler ve iş sektörü de dahil olmak üzere meslekî eğitim kurumları arasındaki iş birliğini güçlendirmek.

Tüm bu hedefler ışığında temel esaslar şöyle sıralanabilir:

- Yaşam boyu eğitim,
- Yeni bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı,
- SME(KOSGEB) ve diğer endüstriyel kuruluşların katılımı,
- İş dünyasında özürliü insanlar da dahil olmak üzere en özel kategoriler için destek,
- Kadın ve erkekler için eşit fırsatlar prensibi,
- Yaşamın tüm alanlarındaki insanlar arasındaki ortaklığı güçlendirme.

c)Desteklenen Aktiviteler

Program beş çeşit etkinliğe denk gelen beş tür toplumsal ölçüyü ortaya koymaktadır:

1. Hareketlilik (Değişkenlik): Meslekî eğitimde özellikle genç insanlar ve eğitimden sorumlu kişiler için uluslararası değişkenlik projelerine destek.

Bunun gerçekleşmesi için üç olası seçenek bulunmaktadır. Bunlar:

- Uluslararası yerleştirme projeleri,
- Uluslararası değişim projeleri,
- Çalışma ziyaretleri.

2. Pilot Projeler: Özellikle eğitimde bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımına odaklanan meslekî eğitimde kalite ve yeniliği geliştirmeyi ve transfer etmeyi amaçlayan pilot projelere destek verilmesi.

3. Dil Becerileri: İki tür proje aracılığıyla meslekî eğitimde dil ve kültürel becerilerin teşvikinin desteklenmesi mümkündür. Bunlar:

-Uluslararası pilot projeler,

-Uluslararası değişim projeleri.

4.Uluslar Arası İletişim Ağları (network): Bunlar, Avrupa uzmanlığı ve yenilikçi yaklaşımlar üzerine fikirlerini inşa etmeyi, gerekli becerilerin analizini iyileştirmeyi ve Avrupa boyunca projelerin çıktığı ve sonuçlarını yaymayı amaçlar.

5. Referans Materyali: Veri, araştırma ve analizlerin karşılaştırılması iyi uygulamaların gözlenmesi ve yayılımı tüm bu çalışmaların İstatistik Ofisi ve Meslekî Eğitimin geliştirilmesine ilişkin Avrupa Merkezi ile bağlantılı olarak yürütülmesi.

3.YOUTH

(<http://www.dpt.gov.tr/abegp>, <http://www.deltur.cec.eu.int/programlar.html>, Çetin [http:// yayim.meb.gov.tr](http://yayim.meb.gov.tr), Yayan, 2003; 63-64):

a)Programın Dayanağı

Avrupa Konseyi sözleşmesinin 149. maddesi.

b)Programın Amacı

Gençlik programı, gençlik ile ilgili konularda iş birliğini teşvik etme üzerine özel olarak yoğunlaşmaktadır. Normal eğitim ve öğretim sistemleri üzerine çalışırken tüm genç insanları hedef almaktadır. Amacı; genç insanların Avrupa'yı keşif etmeleri için önlerindeki uygun seçenekleri artırmak, etkin ve sorumlu vatandaşlar olarak yapılandırılmasında rol almalarını sağlamaktır.

Gençlik programı, Avrupa gönüllü hizmetleri ve aktiviteleri ile birliğe bağlı olan ve olmayan ülkeler aracılığıyla genç insanların eğitimine katkıda bulunmayı hedeflemektedir. Sorunlu genç insanların programın

etkinliklerine ulaşmasını kolaylaştırırken yerel olarak da genç insanların yararı için çalışmayı arzulamaktadır.

Program, genç bir insanı mantıksal bir dizi içerisinde bir etkinlikten diğerine kolayca geçebilmesi işlevini görmektedir.

c) Hedef Kitle ve Desteklenen Aktiviteler

Gençlik programı, 15 Avrupa Birliği üye ülke ve programda yer alan diğer ülkelerde yasal olarak yaşayan 15-25 yaş arası grubu hedeflemektedir. European Voluntary Service (Gönüllü Avrupalılık Hizmeti) 18-25 yaş arasındaki genç insanlara açıktır. Bu programın desteği altında:

- Genç insanların değişiminde yer almayı ve buldukları yerel toplumda bir inisiyatif oluşturmayı arzulayan genç insanlar grubu,
- Gönüllü Avrupa hizmetlerinde sorumluluk almayı isteyen genç insanlar,
- Gönüllü hizmet dönemlerinden sonra deneyimlerine dayalı olarak proje tabanlı bir çalışma yapmak isteyen genç gönüllüler,
- Gençlik örgütleri,
- Gençlik liderleri,
- Proje liderleri ve örgütleyicileri,
- Yerel otoriteler,
- Gönüllü kuruluşlarda çalışan örgütler,
- Yerel, dinî, millî ve toplumsal düzeydeki gençlik politika lider ve koordinatörleri,
- Gençliğe ilişkin konular ve gayrî resmî eğitim kapsamında bulunanlar.

AVRUPA BİRLİĞİ EĞTİM PROGRAMLARI VE TÜRKİYE

Türkiye'nin Avrupa Birliği Eğitim programlarından Avrupa Birliğine aday ülke olarak yararlanabilmesi için öncelikle bağımsız Ulusal Ajansını kurması ve işletmesi gerekmektedir.

Avrupa Birliği eğitim programlarından yararlanmanın ön ve en birinci şartı ülkede kurulmuş bir bağımsız ulusal ajansın olmasıdır. Avrupa Birliği üye ülkeleri ve aday ülkeler bu kurumlarını kurmuş bulunmaktadırlar

ve programlardan da hazırladıkları projeler ölçüsünde pay ve yardım almaktadırlar.

ULUSAL AJANS NEDİR?

Avrupa Birliği eğitim programlarına katılacak Avrupa Birliği üyesi ülkelerin ulusal yetkililerince ulusal düzeyde programların etkinliklerinin koordineli bir şekilde yönetimini kolaylaştırmak için oluşturdukları yasal, malî ve idarî özerkliğe sahip bağımsız kurumlardır.

Bu kurumlar programların işlevselliğinde önemli rol oynar.Yerel etkinliklerde bu kurumlar destek için başvuruları kabul etme, başvuru yapanların seçiminde yetkililere tavsiyede bulunma, başarılı proje sahipleri ile kontrat yapma ve projeleri için kaynak ödeme ve projelerinin uygulanması ile ilgili rapor almaktan sorumludurlar. Ayrıca ulusal Ajanslar merkezî etkinliklere ilişkin destekler için de görüş bildirir ve program içerisinde bir bütün olarak da diğer önemli iş ve işlemleri yürütürler. Bu işlemler; bilginin yayılımı, uygun proje işbirlikçileri bulmada yardım sağlama, başvuruların kabulünde rehberlik yapmak, projelerin uygulanmasını izleme ve değerlendirmeyi kapsar (EuropeanCommission Socrates Programme Guidelines forApplicants, 2000: 1).

ULUSAL AJANSIN GÖREVLERİ

(<http://ekutup.dpt.gov.tr/eğitim/yamana/ulusalaj.ppt>):

1. Programların ülke içinde duyurulması, tanıtımı, ilgili taraflara bilgi sağlanması,
2. Müracaat işlemlerinin desteklenmesi, organize edilmesi ve kayıt altına alınması,
3. Proje/ön proje teklifleri konusunda değerlendirme ve görüş oluşturma,
4. Proje seçimi aşamasında ulusal karar organına ve AB komisyonuna destek sağlanması,
5. Seçilen projelerin idari, malî ve yasal işlemlerinin yürütülmesi,

6. Bütün projelere ilişkin bilgilerin derlenmesi raporlanması ve ilgili makamlara sunulması
7. Proje harcamalarının denetimi, izlenmesi ve ayrılan fonların etkin yönetimi,
8. Proje sonuçlarının ve özellikle iyi uygulamaların ülke içinde ve dışında yayımına katkı,
9. Programın genel değerlendirmesine gelişimine ve farklı programlar arasında işbirliğinin artırılmasına katkıda bulunması,
10. Avrupa Birliği Komisyonu, ulusal yetkili, diğer ülke ulusal ajanları, yararlanıcılar ve ilgili taraflarla uygulama alanında koordinasyon ve işbirliği sağlanması.

TÜRKİYE’NİN KATILDIĞI AVRUPA BİRLİĞİ PROGRAMLARI

(<http://www.deltur.cec.eu.int/programlar.html>, Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği):

Socrates - 2. Evre: Eğitimin her alanında Avrupa boyutunu geliştirmek, Birlük bünyesinde kullanılan diller hakkında bilginin nicel ve nitel gelişiminin desteklenmesi, üye ülkelerin eğitim sistemi dahilindeki kurumları arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi, öğretim görevlileri ve öğrencilerin hareketliliğinin desteklenmesi, diplomaların, öğretim sürelerinin ve diğer vasıfların akademik kabulünün desteklenmesi.

Leonardo da Vinci (2000-2006) - 2. Evre: Programın amacı, meslek eğitimi ve çalışmaları alanında kaliteyi artırmak, yenilenmeyi teşvik etmek ve Avrupa boyutunun geliştirilmesini sağlamak için uluslararası işbirliğinden yararlanmak.

Gençlik- 3. Evre : Programın amacı, Avrupa ölçeğinde gençlik alanında aktif işbirliğinin sağlanması doğrultusunda gençlerin, vatandaşlarına daha yakın, dayanışma duygusuna sahip ve kültürel farklara karşı saygılı bir Avrupa kurulmasına katılmalarını sağlamak suretiyle toplumla bütünleşmelerine ön ayak olmak.

Yukarıda da belirtildiği üzere Türkiye Ulusal Ajansın kurulması ve gerekli alt yapının oluşturulmasıyla Socrates'in 2. evresinden, Leonardo da Vinci'nin 2. evresinden ve Gençlik programının da 3. evresinden yararlanmıştır. Bugün de, gerek kamu kuruluşları gerekse sivil toplum kuruluşları, proje üreten girişimciler, firma, kurum ve kişiler bu programlardan çeşitli projeler üreterek yararlanmaktadırlar.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Avrupa Birliği Eğitim Programları Sokrates, Leonardo da Vinci ve Gençlik Programı olmak üzere en geneliyle üç grupta toplanmaktadır. Sokrates Programı, okul eğitiminden yüksek öğretime, yeni teknolojilerden yetişkin eğitime kadar sekiz alanda Avrupalılık işbirliğini destekleyen bir eğitim programıdır. Leonardo Da Vinci programının esas dayanak noktası, temel mesleki eğitim ve sürekli-mesleki eğitimin Avrupa boyutunun güçlendirilmesi kişilerin teori ve uygulama içeren faaliyetlerden özellikle iş-bağlantılı eğitimle deneyim kazanmaya teşvik edilmesi dil becerilerinin ülkeler arası bağlantıların eğitmenler ve insan kaynakları yöneticileri için başarılı uygulamaların karşılıklı değişimlerinin geliştirilmesidir. Gençlik programı da, Avrupa gönüllü hizmetleri ve aktiviteleri ile birliğe bağlı olan ve olmayan ülkeler aracılığıyla genç insanların eğitimine katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

Avrupa Birliğine üyelik sürecinde bulunan ve çok genç bir nüfusa sahip olan ülkemiz yukarıda temel esasları belirtilen Avrupa Birliği Eğitim programlarından her yönüyle yararlanmalıdır. Ancak, maalesef Türkiye programların birinci aşamasından yararlanamamıştır. Türkiye programların ikinci aşaması olan 2000-2006 yılları arasındaki uygulamalardan yararlanmak için Sokrates in 2. evresinde, Leonardo Da Vinci'nin 2. evresinde ve Gençlik programının da 3. evresinde katılımda bulunmuştur.

Bağımsız Ulusal Ajans ile üniversiteler, sendikalar, sivil toplum kuruluşları ve proje üreten girişimciler, firma, kurum ve kişiler bu programlardan yararlanabilirler. Bu süreçte özellikle üniversiteler önemli bir

yere sahiptir. Çünkü, belirtilen etkinliklerin gerçekleştirilmesinde üniversitelere önemli görevler düşmekte ve sürecin Ulusal Ajansla eşgüdüm içerisinde etkin bir şekilde yürütülmesi açısından üniversitelerin bilinçli olarak yeni yapılanma etkinlikleri gerçekleştirmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak şu bir gerçek ki, ancak altyapı eksiklikleri tamamlanıp bu konuda çaba gösteren Ulusal Ajans ve diğer kurum, kuruluş ve kişiler yoğun bir şekilde işe koşulduğunda bu programlardan çok daha etkin faydalanabilmek mümkün olacaktır.

KAYNAKÇA

- Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği.
European Commission (2000). Socrates Programme Guidelines for Applicants.
<http://www.deltur.cec.eu.int/programlar.html>.
<http://www.dpt.gov.tr/abegp>.
Çetin, Filiz. "Avrupa Birliği Gençlik Programları" [http:// yayim.meb.gov.tr](http://yayim.meb.gov.tr),
<http://ekutup.dpt.gov.tr/egitim/yamana/ulusalaj.ppt>
<http://www.deltur.cec.eu.int/programlar.html>.
<http://www.dpt.gov.tr/abegp>.
Sezgin, S. İlhan. (2001) **Avrupa Birliğinin Eğitim, Öğrenme ve Gençlik Politikaları**, Türkiye-AB İlişkileri Sempozyumu, Ankara Ofset, Ankara.
Duman, Tayip. "Avrupa Birliği Eğitim Programları – Sokrates Programı-" <http:// yayim.meb.gov.tr>.
Duman, Tayip. "Avrupa Birliği Eğitim Programları – Leonardo Da Vinci-" <http:// yayim.meb.gov.tr>.
[www. socrates.gov.tr](http://www.socrates.gov.tr).
www.abofisi.metu.edu.tr/egitim/socrates.htm.
www.leonardo.gov.tr.
Yayan, Melik. "AB Eğitim Programları ve Türkiye'nin Yararlanma Kabiliyeti" **Milli Eğitim Dergisi**, sayı 158 2003 Ankara.